

**EGYSZER NEKEM IS VOLT SZERENCSEM JAKUCS LÁSZLÓ
SZERVEZTE-VEZETTE TEREPGYAKORLATON RÉSZT VENNI,
A DINÁRI-HEGYSÉG SZLOVÉNIAI TÁJAIN**

ON STUDY TOUR WITH LASZLO JAKUCS

HEVESI ATTILA

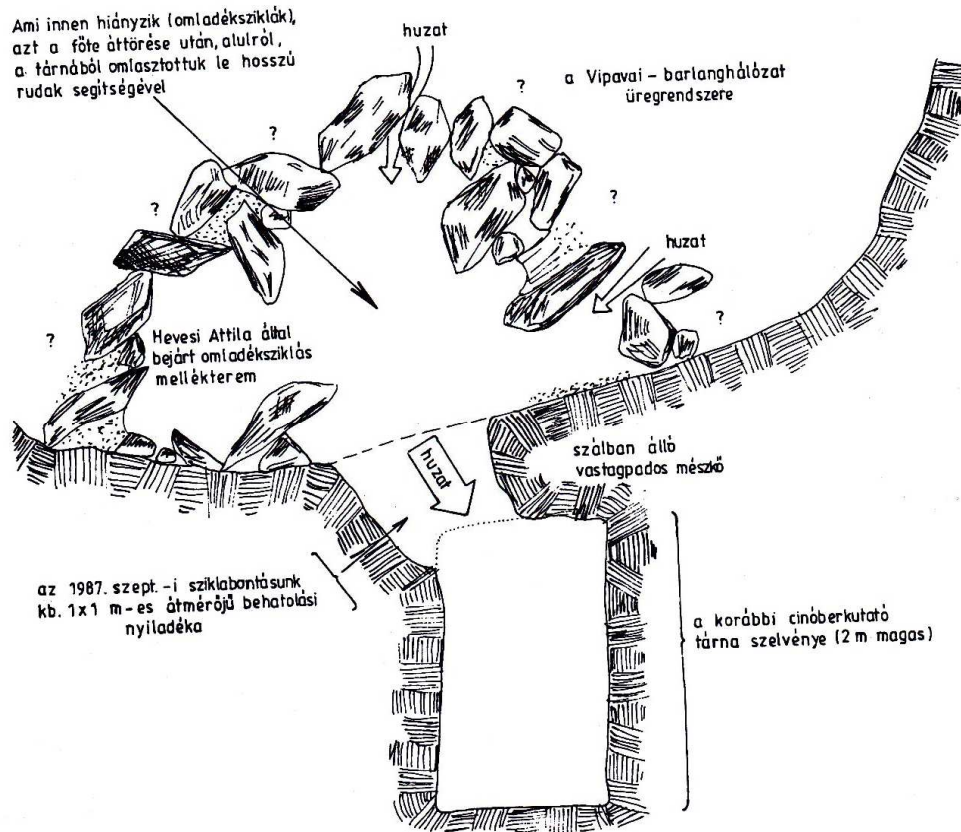
Miskolci Egyetem, 3525 Miskolc-Egyetemváros
ecoheves@uni-miskolc.hu

Testvérét, Jakucs Pált – növényföldrajz-környezettan – korábról ismertem. 1973 és 1986 között az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetének munkatársa voltam, Pali pedig már Debrecenből „külső”. Viszonylag gyakran találkoztunk az akkori Népköztársaság út (Sugár → Andrássy → Sztalin → Magyar Ifjúság → Népköztársaság → Andrássy út) 62. számú szép épületében, amely akkor a fönnemlített intézetnek adott szállást. Pali egyike volt azoknak, akik gyámolították az ifjú „kutatókat”. Tőlem is megkérdezte, milyen tárgykörből szeretnék kandidátusi értekezést írni? A Bükk hegység karsztjából. Jól meggondoltad? A karszt a testvérem területe, oda nehezen enged be bárkit. Jól meggondoltam. És beengedett. Szegedre utazva átbeszéltük készülő munkámat, bírált, vitatkoztunk is; nem bántott, segített!

Azután 1986-ban Ő volt „*A Bükk hegység fejlődéstörténete és karsztja*” c. munkám egyik bírálója (opponense). A másik sok tekintetben máig például szolgáló Tanárom, Székely András, a bizottság elnöke Jakucs Pál; védésemet jelenlétével megtisztelte Kessler Hubert is. Ez dicsekvés. De ilyenrel talán lehet...

A 100%-os védelem után Jakucs László megkérdezte, jártam-e már a szlovéniai karsztvidékeken, ahová Ő már több éve viszi szegedi hallgatóit? Sajnos nem. Akkor meghívlak a következő későnyár-őszire. (Addig a Morva-karszton, a Kárpátokon és az Erdélyi-középhegységen kívül nagy mészkőhegységben nem jártam; persze a Morva-karszt és Bihar mindenkinek kitűnő karsztiskola!) És elmentünk. Láthattam mennyire hasonlít, és mennyire különbözik a Nanos- meg a Bükk-fennsík. Milyen a Pivka-, a Barlang Előtti Vár (Predjanski Grad) és a Skociáni-barlang meg óriás szakadéktöbri, és a barlangfejlődésről szinte mindent „megtanító” Rakov Skocián. Amit csak lehetett, megmutatott, elmagyarázott mindannyiunknak. Nemcsak

karsztot. Odafele Ptuj-t (Pittau), aztan Piran-t (Piranót – ott láttam először az Adriát), kabócát; Vipavában együtt válogattunk a vörösborokban.

1. ábra. A Vipavai-barlangrendszer feltárási pontjának keresztmetszete az 1987 szeptember végén.

(Jakucs L. vázlat; jegyzetfüzetébe odairta, hogy az omladéksziklás mellékteremből Hevesi Attila nem mert tovább menni, mert félt. Igaz. De oda egyedül én másztam föl...)

„A Nanos-fennsík ÉNy-i oldalának tövében, a bővizű Vipava-források csoportban (legalább 30000 l/sec) minden bizonnyal nagy nyelőrendszerek vize lát újra napvilágot. A források fakadási helye fölött kb. 2,5-3 m-rel viszonylag tágas forrásbarlang nyílik, amelynek természetes bejárati szakaszából korábban kb. 400 m hosszú cinóberkutató vágatot hajtottak a hegy belsejébe. A táro helyét többnyire szűk, alig vagy egyáltalán nem járható karsztfolyosó „jelezhetette előre”; a természetes bejárat után kb. 250 m-rel tágas, 8-10 m széles és magas, ugyancsak természetes barlangtermet kerestez. A vágat végződésébe ugyancsak jelentékeny karsztrepedé-

sek torkollanak, amelyeken a fennsík karsztvízszintjének földuzzadásakor jelentős mennyiségű víz ömlik be, s homokkal vastagon feltölti a vágat leg-hátsó, 30-50 m hosszú szakaszát, majd nagyobb, a táró fenéke által elmet-szett repedéseken át alsóbb járatokban tűnik el. A vágat vége előtt 6-7 m-rel mélyített oldalfülke főtéje közelében dr. Jakucs László 1958-ban vízmosta, igen huzatos repedés nyílására lett figyelmes. A léghuzat, a vágat végső szakaszának vízjárásra valló homokföltöltése és a Nanos-fennsík víznyelői-nek, karsztforrásainak ismerete alapján már akkor nagy barlangrendszer létezését valószínűsítette.

1987 szeptemberében csoportunk megkísérelt bejutni a dr. Jakucs László által ideiglenesen Nagyhal-barlangnak nevezett karsztrendszerbe. A huzatos nyílás bontásával, majd omlasztásával kb. 3 m³ sziklatörmelékkel sikerült kitermelnünk, a helyén keletkezett üreget (*I. ábra*) azonban, a fe-jünk fölött, minden oldalról csak egymásra torlódott, legfeljebb agyagos, kavicsos törmelékkel lazán összecementált sziklatömbök vették körül, min-den pillanatban leszakadással fenyegetve, ahol az omlás vagy a pergés ru-dakkal alulról történt bontás megszűnte után sem mindig maradt abba, illet-ve „magától” újra megindult.

Mivel a bontást csak alulról fölfelé, állandó omlásveszélyben folytat-hattuk volna – bár a léghuzatot változatlan erősséggel éreztük – a barlang elhagyására „kényszerültünk.” (Karszt és Barlang 1987 I-II. 40.o.)

Azoknak a napoknak estjein tűz, vacsora meg bor mellett mindig be-szélgettünk. Egyetemi tanár, tudományos munkatárs, hallgató, leendő hall-gató. Ott és akkor ismertem meg feleségét, Marika „nénit”, Bárány Icát – a Babát – két, majd Miskolcon leendő tanítványomat – későbbi barátomat – Kovács Attilát meg Zámbori Zoltánt, s ott lett barátom Fábián Tamás... És néhány év alatt Laci Atyai Barátom lett, akivel sokat értekeztünk – néha vitatkozva – a mészkőhegységek sajátos formakincsének kialakulásáról. És nemcsak a karsztról. Társaságról, tisztességről, emberségről. Így lettem ki-csit, mint már vén diák, én is – bár kései – tanítványa.